

Nr 30.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående
avsättning till fonden för bibanor i vissa delar av
riket; given Stockholms slott den 21 januari 1916.*

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

dels besluta

att för avsättning till fonden för att underlätta åstadkommandet av bibanor inom vissa delar av riket i riksstaten för år 1917 upptaga ett belopp av 1,000,000 kronor, samt

att återstoden av det belopp, som enligt riksdagens tidigare beslut skolat avsättas till fonden under år 1917, i stället skall anvisas för år 1920,

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må under tiden till och med år 1920 förfoga över samtliga av riksdagen för avsättning till fonden anvisade medel,

dels ock besluta sådan ändring i de av 1911 års riksdag fastställda villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från berörda fond, att vad under 7:o) av nämnda villkor och bestämmelser stadgas skall erhålla följande ändrade lydelse:

»7:o) Med avseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

att två tredjedelar av det beviljade statslånet skall förräntas och amorteras sålunda,

a) att annuiteten för statslånets återgåldande beräknas till fem och fyra tiondels procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, av vilken annuitet först gottgöres ränta efter fem procent å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgör avbetalning därå;

b) att beträffande den ränta, som å lyftade lånebelopp upplöper under en tid, omfattande högst fyra år från lyftningsdagarna, men dock ej sträckande sig utöver två år från den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik, må

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 1 saml. 26 häft. (Nr 30.)

medgivnas anstånd med betalningen på det sätt, att denna ränta, benämnd anståndsrenta, genom fortsatt annuitetslikvid erlägges till staten först sedan i stadgad ordning såväl all annan ränta som ock hela lånekapitalet inbetalts;

c) att, så snart ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta, upplupit å lyftat lånebelopp till och med den datum, som motsvarar den för kapitalavbetalning fastställda, sådan räntas belopp skall inbetalas till staten;

d) att kapitalavbetalning skall genom erläggande av fullständig annuitet vidtaga fyra år efter den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik; och

e) att, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskriven ordning erlägges, låntagaren skall därå gälda fem och en halv procent ränta, intill dess samma belopp varder behörigen inbetalt;

samt att återstående tredjedel av statslånet skall åtnjutas räntefritt, men amorteras med en annuitet av fem och fyra tiondels procent å nu ifrågavarande del av försträckningsbeloppet, vilken annuitet dock icke skall börja erläggas, förrän 60 år förflutit från det någon del av statslånet blivit lyftad; skolande, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskriven ordning erlägges, låntagaren därå gälda fem och en halv procent ränta, intill dess samma belopp varder behörigen inbetalt.»

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

---

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21
januari 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition har 1911 års riksdag *dels* beslutat, att för att underlätta åstadkommandet av bibanor inom västra delarna av Värmlands, Kopparbergs och Jämtlands län samt delar av Bohuslän och Dalsland skulle bildas en lånefond av 5,000,000 kronor att avsättas under fem år från och med år 1912 med 1,000,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blivit till utgående under ett av dessa år anvisat, finge för ett efterföljande år av samma fem-årsperiod disponeras, med rätt för Kungl. Maj:t att från denna fond anvisa statslån till understödjande av nya, ännu ej påbörjade enskilda järnvägsanläggningar, om vilka här är fråga, *dels* för avsättning till berörda fond beviljat ett anslag för år 1912 av 1,000,000 kronor, *dels* ock föreskrivit vissa villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från ifrågavarande fond.

Avsättningar
till fonden
för bibanor i
vissa delar
av riket.

Därefter anvisade 1912 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition för avsättning till berörda fond ett anslag för år 1913 av likaledes 1,000,000 kronor.

År 1913 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen besluta dels att öka ovannämnda, av 1911 års riksdag beslutade lånefond från 5,000,000 kronor till 8,000,000 kronor på det sätt, att under tre år från och med år 1914 skulle avsättas ytterligare 1,000,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blivit till utgående under ett av dessa år anvisat, finge för ett efterföljande år av samma treårsperiod disponeras, med rätt för Kungl. Maj:t att från denna fond anvisa statslån till understödjande av nya, ännu ej påbörjade enskilda järnvägsanläggningar, om vilka här är fråga, dels att de för åtnjutande av lån från den av 1911 års riksdag beslutade fonden föreskrivna villkor och bestämmelser skulle gälla även för lån ur den sålunda ökade fonden, dels ock att för avsättning till fonden i riksstaten för år 1914 upptaga ett belopp av 2,000,000 kronor. Detta förslag blev av riksdagen bifallet.

Sedermera har 1914 års senare riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen samt i särskild proposition, nr 161, gjorda framställningar, för avsättning till fonden i riksstaten för år 1915 upptagit ett belopp av 2,000,000 kronor ävensom beslutat, dels att ifrågasvarande lånefond skall ökas från 8,000,000 kronor till 12,000,000 kronor på det sätt, att under vartdera av åren 1917 och 1918 avsättas ytterligare 2,000,000 kronor, dock så att belopp, som ej blivit till utgående under ett av dessa år anvisat, må för ett efterföljande år disponeras, med rätt för Kungl. Maj:t att från denna fond anvisa statslån till understödjande av nya, ännu ej påbörjade enskilda järnvägsanläggningar, om vilka här är fråga, dels ock att de för åtnjutande av lån från ifrågasvarande fond hittills föreskrivna villkor och bestämmelser skulle gälla även för lån ur den sålunda ökade fonden.

I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beslöt därefter 1915 års riksdag, att de avsättningar till fonden, som enligt riksdagens beslut skolat ske under åren 1916—1918, i stället skulle äga rum under åren 1917—1919.

Riksdagen har sålunda hittills för avsättning till förevarande fond anvisat sammanlagt 6,000,000 kronor. Detta belopp har ännu icke till någon del blivit av Kungl. Maj:t disponerat, men torde det vara att förvänta, att bidrag under årets lopp kommer att från fonden beviljas. Med anmälan härom anförde jag till den innevarande år avlåtna statsverkspropositionen under rubriken utgifter för kapitalökning, att det vid sådant förhållande och med hänsyn till den rådande ekonomiska situationen syntes lämpligt, att avsättning till fonden för år 1917 ägde rum med 1,000,000

kronor samt att återstoden av det belopp om 2,000,000 kronor, som enligt riksdagens tidigare beslut skolat avsättas under år 1917, i stället anvisades för år 1920. Emellertid yttrade jag vidare, att det förslag, jag ämnade framlägga beträffande allmänna järnvägslånefonden, bland annat avsåg vissa ändringar av villkoren för åtnjutande av lån från densamma, och att, därest detta förslag vunne Kungl. Maj:ts bifall, jämväl villkoren för åtnjutande av lån från nu ifrågavarande fond syntes böra jämkas. På grund härav föreslog Kungl. Maj:t, i enlighet med min hemställan, riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående avsättning till fonden för att underlätta åstadkommandet av bibanor inom vissa delar av riket, för ändamålet beräkna ett belopp för år 1917 av 1,000,000 kronor.

De förut omnämnda, av 1911 års riksdag stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från ifrågavarande fond hava i nedan intagna delar följande lydelse:

Villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från fonden.

»7:o) Med avseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

att två tredjedelar av det beviljade statslånet skall förräntas och amorteras sålunda,

a) att annuiteten för statslånets återgåldande beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, av vilken annuitet först gottgöres ränta efter fyra och en halv procent å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgör avbetalning därå;

b) att beträffande den ränta, som å lyftade lånebelopp upplöper under en tid, omfattande högst fyra år från lyftningsdagarna, men dock ej sträckande sig utöver två år från den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik, må medgivas anstånd med betalningen på det sätt, att denna ränta, benämnd anståndsrenta, genom fortsatt annuitetslikvid erlægges till staten först sedan i stadgad ordning såväl all annan ränta som ock hela lånekapitalet inbetalts;

c) att, så snart å lyftat lånebelopp upplupit ett års ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta, förstnämnda räntas belopp skall inbetalas till staten;

d) att kapitalavbetalning skall genom erläggande av fullständig annuitet vidtaga fyra år efter den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik; skolande i sammanhang härmed likvid ske av all därförinnan upplupen, obetald ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta; och

e) att, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskriven ordning erlægges, låntagaren skall därå gälda fem procents ränta, intill dess samma belopp varder behörigen inbetalt;

samt att återstående tredjedel av statslånet skall åtnjutas räntefritt, men amorteras med en annuitet av fem procent å nu ifrågavarande del av försträckningsbeloppet, vilken annuitet dock icke skall börja erläggas, förrän 60 år förflutit från det någon del av statslånet blivit lyftad.»

Till det statsrådsprotokoll, som fogats vid den tidigare denna dag beslutade propositionen angående anslag till allmänna järnvägslånefonden för femårsperioden 1917—1921, har jag meddelat, hurusom fullmäktige i riksgäldskontoret i skrivelse den 16 december 1915 föreslagit, att omförmälda under c) och d) återgivna bestämmelser måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»c) att, så snart ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta, upplupit å lyftat lånebelopp till och med den datum, som motsvarar den för annuitetslikviden fastställda datum, skall sådan räntas belopp inbetalas till staten»; samt

»d) att kapitalavbetalning skall genom erläggande av fullständig annuitet vidtaga fyra år efter den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik.»

I sin nämnda skrivelse hava fullmäktige tillika föreslagit motsvarande ändringar rörande villkoren för låneunderstöd från det anslag till allmänna järnvägslånefonden, som kunde komma att beviljas för åren 1917—1921.

Ändamålet med de sålunda ifrågasatta ändringarna är, på sätt jämväl framgår av statsrådsprotokollet i förutnämnda ärende, vartill jag tillåter mig härutinnan hänvisa, att förenkla bokföringen i riksgäldskontoret angående låneunderstöd för enskilda järnvägsanläggningar och att förminska antalet förfallotider för ränteinbetalningar å sådana understöd. Beträffande låneunderstöd från allmänna järnvägslånefonden har jag tillstyrkt fullmäktiges ifrågavarande förslag. I enlighet härmed torde ändringar i nu förevarande hänseende böra ske jämväl beträffande villkoren för åtnjutande av låneunderstöd från bibanefonden.

Av enahanda skäl, som anförts i fråga om allmänna järnvägslånefonden, torde därjämte räntefoten å de lån, som komma att utlämnas från bibanefonden, böra höjas till 5 % och i samband därmed höjning ske av annuiteten till 5,4 % och av överräntan till 5 $\frac{1}{2}$ %.

Enligt gällande villkor om lån från bibanefonden skall en tredjedel av från fonden beviljat lån åtnjutas räntefritt, och skall kapitalavbetalningen beträffande denna del vidtaga, sedan 60 år förflutit från det någon del av statslånet blivit lyftad. Vid meddelande av bestämmelserna i nu ifrågavarande hänseende torde hava varit avsett att — i likhet med vad som gäller beträffande återstående två tredjedelar av lånet — överränta skall gäldas i händelse av försummad inbetalning av förfallet belopp. Då emellertid något uttryckligt stadgande härutinnan ej finnes, torde i samband med de nu föreslagna ändringarna ett förtydligande av villkoren i angivet avseende böra ske.

Slutligen må påpekas, att — såsom av den föregående redogörelsen framgår — rätten för Kungl. Maj:t att under senare år få använda tidigare anvisade anslag i fråga om de av 1911 och 1913 års riksdagar beviljade beloppen om sammanlagt 8,000,000 kronor är begränsad till tiden till och med år 1916. Detta bemyndigande synes lämpligen böra utsträckas så, att Kungl. Maj:t erhåller rätt att under tiden till och med år 1920 förfoga över samtliga av riksdagen för avsättning till fonden anvisade medel.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels besluta

att för avsättning till fonden för att underlätta åstadkommandet av bibanor inom vissa delar av riket i riksstaten för år 1917 upptaga ett belopp av 1,000,000 kronor, samt

att återstoden av det belopp, som enligt riksdagens tidigare beslut skolat avsättas till fonden under år 1917, i stället skall anvisas för år 1920,

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må under tiden till och med år 1920 förfoga över samtliga av riksdagen för avsättning till fonden anvisade medel,

dels ock besluta sådan ändring i de av 1911 års riksdag fastställda villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från berörda fond, att vad under 7:o) av nämnda villkor och bestämmelser stadgas skall erhålla följande ändrade lydelse:

»7:o) Med avseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

att två tredjedelar av det beviljade statslånet skall förräntas och amorteras sålunda,

a) att annuiteten för statslånets återgåldande beräknas till fem och fyra tiondels procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, av vilken annuitet först gottgöres ränta efter fem procent å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgör avbetalning därå;

b) att beträffande den ränta, som å lyftade lånebelopp upplöper under en tid, omfattande högst fyra år från lyftningsdagarna, men dock ej sträckande sig utöver två år från den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öpp-

nad för trafik, må medgivas anstånd med betalningen på det sätt, att denna ränta, benämnd anståndsränta, genom fortsatt annuitetslikvid erlägges till staten först sedan i stadgad ordning såväl all annan ränta som ock hela lånekapitalet inbetalts;

c) att, så snart ränta, som icke är att hänföra till anståndsränta, upplupit å lyftat lånebelopp till och med den datum, som motsvarar den för kapitalavbetalning fastställda, sådan räntas belopp skall inbetalas till staten;

d) att kapitalavbetalning skall genom erläggande av fullständig annuitet vidtaga fyra år efter den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik; och

e) att, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskriven ordning erlägges, låntagaren skall därå gälda fem och en halv procent ränta, intill dess samma belopp varder behörigen inbetalt;

samt att återstående tredjedel av statslånet skall åtnjutas räntefritt, men amorteras med en annuitet av fem och fyra tiondels procent å nu ifrågavarande del av försträkningsbeloppet, vilken annuitet dock icke skall börja erläggas, förrän 60 år förflutit från det någon del av statslånet blivit lyftad; skolandet, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskriven ordning erlägges, låntagaren därå gälda fem och en halv procent ränta, intill dess samma belopp varder behörigen inbetalt.»

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Ädelgren.